

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Н.Т. Шевченко

УРОКИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2 клас

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 371.82:74
ББК 74.268.51
Ш 37

Рецензенти:
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Трач С.К.
вчитель вищої категорії, старший вчитель
Походжай Н.Я.

Серія заснована в 2007 році

Шевченко Н.Т.

Уроки образотворчого мистецтва : 2 клас : посібник для вчителя. /
Н.Т. Шевченко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2013.
— 104 с. — (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серії)

ISBN 978-966-10-3652-8

У посібнику подано конспекти уроків з образотворчого мистецтва для 2-го класу, зміст яких відповідає навчальній програмі МОНмолодьспорту України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику “Образотворче мистецтво: підручник для 2 кл.” (автори О.В. Калініченко, В.В. Сергієнко).

Для вчителів і студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.82:74

ББК 74.268.51

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серії)
ISBN 978-966-10-3652-8

© Навчальна книга — Богдан, 2013

№ з/п	Тема уроку	Сторінка	Дата
1.	Бесіда «Мистецтво в нашому житті». Пропедевтичне ознайомлення з видами візуальних (образотворчих) мистецтв, головними засобами виразності в них. «Калейдоскоп вражень».	5	
2.	Початкові уявлення про графіку як вид образотворчого мистецтва; основні графічні матеріали й інструменти. «Лісова галявина».	9	
3.	Засоби виразності графіки: лінія, штрих, крапка, пляма. Елементарні графічні способи передавання характеру поверхні, форми та декору зображуваних предметів. «Свято врожаю».	11	
4.	Силуєтно-площинне зображення квітів. Ознайомлення з технікою «графіація». «Таємниці квіткових силуетів».	15	
5.	Початкові уявлення про живопис як вид образотворчого мистецтва. Художні матеріали й інструменти художника-живописця. «Чарівна палітра».	17	
6.	Колір — головний засіб виразності живопису. Передача багатства кольорів та відтінків у роботі з натури. «Живописне яблуко».	19	
7.	Основні, похідні, теплі, холодні кольори (актуалізація знань). «Осінні кольори».	23	
8.	Уведення понять «хроматичні», «ахроматичні» кольори. Збагачення палітри колірних відтінків. «Наближається зима».	27	
9.	Елементарні поняття про скульптуру як вид образотворчого мистецтва, її основні ознаки; матеріали для роботи художника-скульптора. «Лісовичок-чарівник».	29	
10.	Поняття про об'єм та фактуру як засоби виразності скульптури. «Красуня черепаха»	31	
11.	Рельєф (опуклий та заглиблений). Передавання фактури поверхні у рельєфі. «Золота рибка».	35	
12.	Елементарне поняття про архітектуру як вид мистецтва. Основні елементи архітектурних споруд. «Чарівний будиночок».	37	
13.	Силуєтне зображення будівель. Спроби передавання просторового явища загороджування у зображенні архітектурних об'єктів. «Місто митців».	39	
14.	Початкові уявлення про декоративно-прикладне мистецтво та його засоби виразності (декоративні форми та колір, орнамент). «Новорічний сувенір»	41	
15.	Розширення уявлень про симетричну форму та роль осі симетрії в її побудові. Поєднання силуетної форми та декору. «Чудова ялинка».	45	
16.	Узагальнення знань з тем: «Мова графіки та живопису», «Мова скульптури, архітектури та декоративно-прикладного мистецтва».	49	
17.	Пропорції та масштаб. Елементарні поняття про будову фігури людини, її складові частини. Композиційні засоби досягнення художньої виразності зображення (розмір зображення). «Мистецькі захоплення дітей».	51	
18.	Композиційні засоби досягнення художньої виразності зображення (вибір формату). «Зимові розваги».	53	
19.	Поняття врівноваженої та неврівноваженої композиції. Досягнення композиційної рівноваги шляхом розташування на площині великих та малих елементів. «Мої улюблені цукерки».	57	
20.	Поняття композиційного центру. Виділення головного в композиції. «Сонце — господар неба».	59	

21.	Статична та динамічна композиції. Елементарне передавання динамічного стану об'єктів (вітер). «Пригоди вітерця».	61	
22.	Способи передавання глибини простору, за принципом «ближче — нижче», «ближче — більше», «далі — вище», «далі — менше». «Смачний десерт».	63	
23.	Симетрія як найпростіший композиційний засіб організації площини. Досягнення рівноваги в асиметричній композиції. «Квіти на підвіконні».	67	
24.	Використання зображувальних можливостей кольору. Поняття про колорит, колірну гаму. Колірні асоціації. «Колорит чотирьох пір року».	71	
25.	Відтворення глибини простору за допомогою кольору, деталізації переднього плану та методу загороджування. «Прийшла весна».	73	
26.	Розширення понять про пропорції тварин. Відтворення особливостей будови та зовнішнього вигляду об'єкта під час ліплення. «Кішка з мишкою помирилися».	75	
27.	Формування художньо-конструктивних навичок створення статичного чи динамічного образу у скульптурі (круглій або рельєфі). «Веселий зоопарк».	77	
28.	Декоративна стилізація форми (птахи). Створення декоративних образів в об'ємі. «Птахи навесні».	81	
29.	Народна іграшка. Поняття про особливості декоративного образу тварин. «Веселий коник».	83	
30.	Ознайомлення з традиціями писанкарства в Україні. Колірна гамма, символіка писанок різних регіонів України. «Великодні писанки».	85	
31.	Використання стилізації та ритму як засобів створення орнаменту. Види орнаменту. «Секрети орнаменту».	91	
32.	Вибір формату, виявлення головного та другорядного під час створення декоративної композиції. «Фантастичний звір»	93	
33.	Розширення уявлень про симетричну форму. Ознайомлення з різноманітними прийомами обробки паперу: складанням, вирізуванням, гофруванням, прорізуванням, скручуванням тощо. «Квіткова галявина».	95	
34.	Узагальнення знань з тем: «Композиційні прийоми у графіці та живописі», «Композиційні прийоми у скульптурі та декоративно-прикладному мистецтві».	99	

УРОК 17

Дата _____

Клас _____

Додатковий
матеріал до уроку

Тема. Пропорції та масштаб. Елементарні поняття про будову фігури людини, її складові частини. Композиційні засоби досягнення художньої виразності зображення (розмір зображення). «Мистецькі захоплення дітей».

Мета. Ознайомити учнів із поняттям «пропорція». Розповісти про будову тіла людини, її складові частини. Навчати школярів передавати пропорції тіла людини, створювати малюнки шляхом узгодження величини зображення з розміром робочої поверхні. Спонукаючи учнів до виявлення особистісно-ціннісного ставлення до творів мистецтва. Розвивати кмітливість, спостережливість, увагу, художньо-практичні уміння та навички. Виховувати інтерес до образотворчої діяльності.

Обладнання: 1) проектор, комп'ютер (ноутбук), екран, педагогічний програмний засіб;

2) художні матеріали й інструменти: гуаш, баночки для води, пензлі, серветки, палітри, олівці, зошити-альбоми;

3) література:

Образотворче мистецтво: підруч. для 2 кл./ О.В. Калініченко, В.В. Сергієнко.

Програма «Образотворче мистецтво. 1—4 класи загальноосвітніх навчальних закладів», 2011.

Хід уроку

I. Стимулювання і мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

— Незабаром у Країні Образотворчого Мистецтва свято — зустріч тих, хто любить мистецтво. Кожен готується до нього по-своєму. Хтось малює картину чи ліпить скульптуру, або вишиває. Хтось розучує пісню, дехто придумує танець.

Робота з підручником.

— Роздивіться в підручнику (с. 72—73), як художники зобразили заняття дітей мистецтвом.

— А чи подобається вам малювати людей? Чому?

(Слайд — дитячі малюнки.)

— Інколи не вдається намалювати своїх тата, маму, друзів такими, якими вони є насправді. А все через те, що, зображуючи людину, діти малюють круглу або овальну голову, а руки, ноги, тулуб схожі на прямокутники. Справжні форми людського тіла набагато цікавіші, та навчитися їх малювати зовсім неважко.

II. Визначення мети і завдань уроку.

— То про що б ви хотіли сьогодні дізнатися? (Яка будова фігури людини?)

— Чого прагнете навчитись? (Малювати людей.)

III. Вивчення нового матеріалу.

— Пригадайте, з яких частин складається фігура людини. (Голова, шия, тулуб, руки, ноги.)

— Якщо роздивляться фігуру людини, можна сказати, що голова не така кругла, як м'яч, а видовжена. На обличчі є лоб, брови, очі, ніс, рот, збоку — вуха. Голова тримається на шії, яка є продовженням тулуба.

— Які частини тіла відносяться до тулуба? (Грудна клітка, живіт.)

— Між грудьми і животом знаходиться талія. Це — найтонша частина тулу-

ба. На ній хлопчики носять ремінь, а дівчатка зав'язують поясок.

— Продовженням тулуба є ноги. Вони приєднуються знизу, а не збоку, як іноді малюють діти. Ноги закінчуються п'яткою та стопою.

— В місці, яке ми називаємо плечем, до тулуба кріпляться руки. Вони закінчуються долонею.

— Руки і ноги різні за товщиною. Посередині рук є лікті, посередині ніг — коліна.

— Довжина тулуба разом із шиєю, рук і ніг може бути однаковою (*підручник, с. 74*). Іноді ноги можуть бути довші від тулуба — тоді людина буде вища ростом. Але руки завжди по довжині такі, як тулуб разом із шиєю. Таке співвідношення розмірів частин тіла між собою та з ростом людини називають пропорціями.

— У пропорціях фігури дорослої людини і дитини є деяка відмінність. У чому вона? Підготуйтеся відповісти на це запитання після перегляду репродукцій картин.

(Слайд—шоу.)

(У дорослих людей ширина голови вполовину менша від ширини плечей, а у дітей трохи вужча від плечей, у малюків ширина голови і плечей однакова.)

— Використовуючи одержані знання, схему в підручнику (*с. 74*), спробуйте намалювати дитину, яка займається певним видом образотворчої діяльності.

— З чого ж почати роботу? З побудови малюнка на площині в межах заданого розміру.

Робота в зошиті-альбомі.

— Виберіть малюнок, де зображення дитини найкраще вписується у картину.

— Фігура людини симетрична, а тому починайте малювати, провівши вісь симетрії (*учитель виконує навчальний малюнок на дошці*).

— Позначте висоту фігури, а потім розділіть її на п'ять однакових частин.

— У першій частині намалюйте голову. У другій і третій — шию та тулуб, а у четвертій і п'ятій — ноги.

— Намалюйте руки.

— Додайте деталі: обличчя, одяг тощо.

— Зафарбуйте все фломастерами відповідного кольору.

IV. Засвоєння знань, формування вмінь і навичок.

Учні беруться до виконання завдання. Коли діти працюють, учитель контролює процес, консультує з добору кольорів, акцентує на гармонійності малюнків, надає індивідуальну допомогу тим, хто її потребує, підтримує творчу атмосферу.

Фізкультхвилинка.

Нумо, в коло, всі у коло, (*Діти стають у коло.*)

та уважніше глядіть!

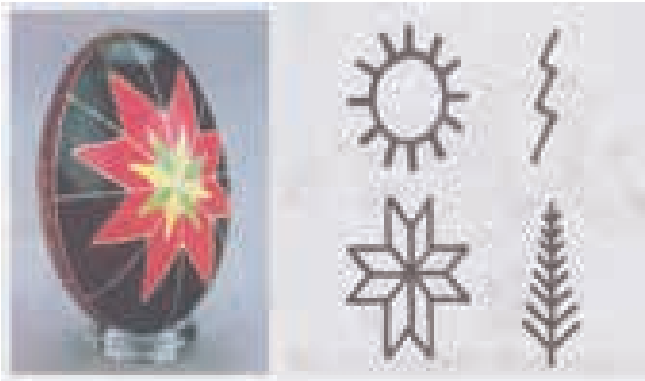
Все, що (*ім'я дитини*) нам покаже,

разом будемо робить. (*Діти імітують дії музиканта, художника, танцюриста, співака.*)

V. Перегляд, аналіз та оцінювання учнівських робіт. Підсумок уроку.

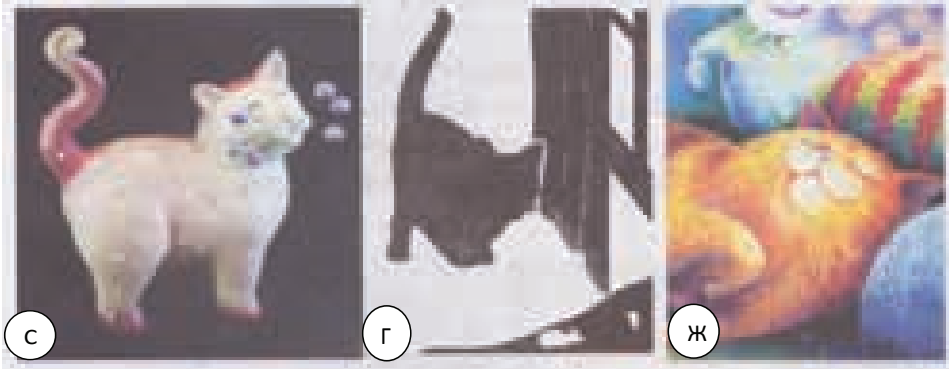
За декілька хвилин до закінчення уроку діти організовують імпровізовану виставку.

— Пригадайте, які завдання ми ставили на початку уроку? Чи вдалось нам їх виконати? Про що ви дізналися сьогодні? Чого навчилися? Про що б хотіли дізнатися згодом?

- Сонце
- Блискавка
- Ружа
- Сосна

7. Хто з котів на якій картині живе? Постав літеру **г** біля твору графіки, літеру **ж** біля твору живопису і літеру **с** — біля скульптури.

8. Яку з тварин зображено в русі? Постав поруч знак **v**

III. Перевірка, корекція й оцінювання вмінь учнів.

Робота в зошиті-альбомі.

1. Доберіть теплий і холодний колорити для осіннього та зимового краєвидів.
2. Перетворіть одну з композицій в асиметричну.
3. Прикрасьте декором закладку до книжки.

Учні беруться до виконання завдання. Коли діти працюють, учитель контролює процес, консультує з добору кольорів, дає поради щодо схеми розміщення об'єктів, підтримує творчу атмосферу.

Фізкультхвилинка.

Руки — вгору, ширше плечі,
раз, два, три, біжить малеча.

Руки так ми покладемо,
головою повернемо.
Потім гарно всі присядем
і за парти тихо сядем.

За декілька хвилин до закінчення уроку діти організують імпровізовану виставку.

IV. Підсумок навчальної діяльності.

«Шість капелюхів мислення».

Учні одягають кольорові капелюшки, попередньо ознайомившись із запитаннями, які вони «приховують», висловлюють свої думки.

Жовтий капелюх. Чи задоволені ви результатами своєї роботи?

Зелений капелюх. Що було новим для вас?

Синій капелюх. Чи будуть одержані навички для вас корисними і потрібними в житті?

Білий капелюх. Яка ще інформація вам потрібна?

Чорний капелюх. На що у майбутньому варто звернути особливу увагу?

Червоний капелюх. Які почуття у вас виникають?

— Ось і завершується наш останній у другому класі урок. Попереду вас чекають канікули. Сподіваюся, що вони принесуть лише радість та задоволення, будуть наповнені цікавими зустрічами і приємними враженнями. Насолоджуйтесь красою навколо себе і переносьте її на папір, а знання і вміння, отримані на уроках, допоможуть вам у цьому. Я ж буду з нетерпінням чекати зустрічі з вами, вже третьокласниками. Щасливих вам канікул! До побачення!

Навчальне видання
ШЕВЧЕНКО Наталія Теодорівна
УРОКИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
Посібник для вчителя
2 клас

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Марія Мигаль*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Шост*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 20.09.2013 р. Формат 60x84/8. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 12,09. Умовн. фарбо-відб. 12,09.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3652-8

